

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İctihad» Constantinople

Téléph : St. 865

XXVIIIème ANNÉE

1 Décembre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 334

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, A'la kâğıdı

5 liradır

ADRES

Ciğaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Kânunı evvel 1931

İktisadî sütun

İktisadî « LAUSANNE » zaferine doğru

Büyük Avrupa Harbî, bir çok müesseseleri alt üst etti, hakimiyetlerin yerlerini değiştirdi : Alman tahakkümünü söndüren Harb, Haşmetli Para Hz lerini, Alman İmpratorunun ve her hükümdarın tahtına, her zaman olduğundan çok ziyade bir kudret ve şevkeyle oturtdu.

O zaman **Hz. Muhammed** in, muzaffe - ren 'avdet ettiği bir cihaddan sonra ashabini toplayarak

رجعتنا من جهاد الاسفر الى جهاد الاكبر

demesinde ki pek sağlam ve nazar nufuzunu gösteren ma'na daha iyi anlaşıldı. Peygamber, « küçük harbden büyük harbe 'avdet ettik » diyerek sulh devrinde, iktisad sahesinde yapılan muahedeyi, da'ima daha ziyade ni'met ve refah vermesi için Tabi'ati zorlamayı murad ediyordu.

Gene Türkiye Cumhuriyeti Lausanne da siyasi istiklalini feth etdikden sonra bütün diğer istiklallerin anası olduğuna mu'takid olduğumuz **İktisadî İstiklal** ini feth etmeye teveccüh etmek dirayetini göstermekde gecikmedi denile bilir. Denile bilir diyoruz : Bulgaristan mutarekenin ferdasından beri ve hattâ, az şiddetli olmakla beraber, daha evvelden beri, idhalati tahdid etmiştir: **İctihad** ın sütunlarında bir kaç def'a yazılmış olduğu üzere Bulgaristanda **Kral Borice** den dümen nefe-rine ve Baş vekilden en vazi' me'mure kadar

her me'mur Bulgar Şayak fabrikalarının yap - dığı her nevi kumaşdan ma'mul elbise giymeye mecburdur. Lûxe eşyası kat'iiyen Bulgar hu - dudu içine sokulmaz. Diğer taraftan ihracat maddelerini istihsal ve ihracata büyük bir gay - ret sarf olunur.

Bizde yalnız **Hereke** mensucat fabrika - sından giyinmeyi me'murlar için olsun mecburi yapamazmıyız?

İran üç seneden beri kendisine mal getiren ecnebi tacirlerini, idhal olunan malın bedelile İran malı almak mecburiyyetini te'sis etti. İhracat yapan İran tacirleri de harice götür - dükləri malın bedelinin ancak yarısı ile ecnebi malı ala bilirler. Bedelin diğer yarısını ecnebi parası olarak **İrana** getirmeye mecburdurlar. Vaktile dünyanın en güzel çiçeklerini yetiştirmiş olan memleketimizde bu gün **İtalya ve Fransa** dan Tayyare ile getirilen Karanfil ve Krizan - temlerin danesine 60, ba'zan 80 kuruş vererek almak sefahetinde bulunuyoruz. Memleketimize haricden bir buçuk milyon liralık çiçek gir - mekte imiş!

Geçen sene **Taksim** bahçesi nde açılan çiçekçilik sergisine iştirakki reca edilmiş olan ve Edirne kapısı haricinde ikamet eden gül meraklısı **Hasan Ef.** vardır ki bu zat ser - giye tam 370 çeşid gül 'arz etmiş ve 100 lira mükâfat almıştır. Üsküdarlı **Hafız Necmed - din Ef.** de yüzlerce çeşid gül teşhir etti.

Lütfi 'Arif Bey isminde bir vatandaşımızda yetiştirdiği tezyinat çiçeklerinin binlerce çeşidini çiçek sergisine getirmişti . Madalya ve nakdi mükfat aldı .

Çiçek değüb geçmeyelim **Büyük Harb** den evvel **Hollanda** her sene , harice **On milyon altın liralık çiçek** satıyor ve bir o kadar da bal ihrac ediyordu . Şimdi bu meblağ daha ziyade yükselmiştir .

Cekoslavakya hükûmeti , memleketine tek bir kahve danesi sokmaz !

Hükûmetimiz son günlerde iki mühim ve musib tedbir ittihaz etmiştir :

Birincisi idhالاتın tahdidi , ikincisi **Buhran** vergisi te'sisidir . Gömrükde **Serbest mübadele** ve **Himaye** denilen iki system var bunların leh ve 'aleyhinde cildler yazılmışdır . Fakat en doğru sözü söyleyen kitapların yazıları ve Professeurlerin dilleri değil Hadisele rin , maveka'ların lisanıdır : 'Asırlardan beri gömrüğü olmayan , serbest mübadele systemine dindarane bağlı olan **Sanayi'ci İngiltere** bu gün **Himaye** usulüne ram olmak mecburiyetini duymuştur . Bir millet sanayi'ile , m'umulatıle istilâ ettiği memleketi , ordusile istilâ etmiş demektir . **Balkan Harbi** nden evvel bir gün **Sultan Ahmed** meydanında dağlar gibi yığılmış şayak balyaları gördüm , bunların nereden geldiğini sordum . **Bulgaristandan** geldiğini ve bunlar için 300,000 Altın verilmiş olduğunu öğrendim , o zaman **Bulgarlar İstanbulu istilâ ediyor !** ser nâmesile bir makale yazdım , gidilen yolun iflâs etmek ve esir olmak yolu olduğunu , dilimin döndüğü kadar söyledim . Paramızın harice gitmesine karşı çok hassas olmamız lâzımdır Para hurriyeti temsil eder , fakir bir ferd hur ve mustakil değildir , fakir bir millet için de iş 'ayni merkezdedir . Bunlar , sade hakikatlerdir , fakat tekrarı faydasız değildir . İstiklâlini , hurriyetini seven paraya hürmet etmeye mecburdur . Biz belki bu musib

tedbiri almakda biraz gecikdik . **Şarkın Geç** olsun da güç olmasın ! darbi meselinin te'sirinden güç kurtuluyoruz . Her halde Hükûmetimizin bu tedbirini tam ihlâsla tebrik etmekdeyiz .

Buhran vergisine gelince : Bu tedbiri de ilk olarak biz almıyoruz . **İtalya** daha bundan bir sene evvel bu tedbiri aldı , **İngilterede** 'alesse-viyye ve **Kraldan** en küçük me'mure kadar **Hükûmet** hazinesinden her ne nam ile olursa olsun para alanların aldıkları meblağdan haddı asgarisi yüzde 10 olmak üzere bu buhran vergisini vaz' etdi .

Resmî ve gayrî resmî müesseselerde müs-tahdemlerinde **Belçikanın** aldığı buhran vergisi mikdarı alınan maaş veya ücretin mikdarile mütenasiben yükselerek 100 de 45 e kadar çıkmaktadır . Bizde ise 600 liradan yukarı aylık veya ücret alanlara 100 de 16 vergi konuluyor ve 30 , **Ankarada** 60 liraya kadar maaş ve ücret alanlar için vergi yoktur . 30 dan sonra asgari 100 de 10 dan başlayacak ve maaş veya ücret ayda 600 olunca 100 de 16 ya kadar yükselecek . Vaki'a paranın altın ve gümüş olduğu zamanlara nisbetle me'murlar sıkıntı içindedirler , bunu teslim etmeli , fakat şunu da unutmamaklı bir sene evvele nisbetle hayat , lâ ekal , 100 de 20 nisbetinde ucuzlamıştır .

Geçen sene bu vakit ekmegin kilosu 17 kuruş du bu gün yedi kuruşdur . İdhالاتın tahdidi , idhالات çeşidlerini bahalandırır sa da bu hal geçici olacaktır . Me'murlar İmparatorluk zamanının 3 ayda bir çıkan maaşlarını da unutmamışlardır .

Hulâsa , **İsmet Paşa** Hükûmeti eyi görüyor ve iktisadi istiklâlin yüksek hürmet ve izzetini takdir ediyor , da'ima mu'azzez ve muhterem olsun .

20 - 11 - 931 Dr. AB. Djevdet